

Životopisne črtice.

Knez-nadškof goriški dr. Andrej Golmajer.

(Konec.)

Ako so okoliščine zahtevale, znal je biti sijajno radodaren, sicer pa je bil varčen, se posebej gledé na samega sebe. Skop je bil zlasti zadnja leta — znabiti zato, da bi več prihranil za svoje Andrejišče; in ker ni hotel kratiti dobrotnim zavodom letne podpore, opustil je vsak strošek, ki ni bil prav potreben; celó bukev ni več kupaval, dasi so bile glavno njegovo veselje. Knjige velike biblioteke je vse prebral. Tu mi prihaja na misel, kar mi je enkrat nek učen Nemec rekel o slavnem kardinalu Rauscherji, nadškofu dunajskem. Govorila sva, da ima Rauscher bogato knjižnico in omenjeni gospod mi je odgovoril: „Da, mnogo in lepih bukev ima, ali še več vredno je to, da je vse bral.“ Te besede naj se obrnejo na nadškofa Golmajerja. — Oskromen je bil tako, da ni v pogovore nikdar vtikal samega sebe ali svojih dejanj; nikdar ni omenjal raznih dob sijajnega svojega poviševanja (karriere), samo med intimniki ga je večkrat veselilo pripovedovati o tistih časih, ko je v Ljubljani in na Dunaji študiral in kako je preskušnje opravljal; govoril je rad o izpraševalcih in doktorskih rigoroznih preskušnjah itd. Vajenemu resnih in tehničnih studij bilo je dolgočasno prazno besedovanje nekih pisateljev in pridigarjev; neslana mu je bila celó konverzacija tistih takih, ki veliko govoré, pa malo povedó. Dvoje reči je cenil in močno hvalil: nemško znanstvo in cerkveno zgornost francosko, ter želel preuravnave bogoslovskih študij v Italiji. Če prav je bila znanstvena njegova omika nemška, znal je in ljubil in pisal pravilno svoj materni jezik slovenski; veselilo ga je zasledovati njega razvoj in napredek. Prevedel je bil v mlajših letih v slovenski jezik tudi neke oddelke sv. pisma in bral do smrti knjige in časnike slovenske. (Naročnik „Novic“ je bil od njihovega začetka do svoje smrti. Ta list mu je bil ljub tudi zato, ker je bil dr. J. Bleiweisu v dijaških letih instruktor. *Prestavlja.*) O kanoničnih obhodih je katekizoval in govoril slovenski in z marsikatero „gorenjsko“ razveselil pri obedih duhovnikov, s katerimi se je vedel ljubeznjivo, kakor oče z otroci. Kot metropolit ni nikdar nasvetoval koga za škofa, če ni znal jezika svojih prihodnjih ovčic. Rekel je, da on ne more umeti, kako more škof biti med ljudmi, katerih jezika ne zna.

Spoštovale, včasih občudovale in hvalile so ga svetne gosposke — cesarske in mestne, pa ne, da bi si bil to spoštovanje ali hvalo naklonil na škodo svoji dostojnosti in škofovski dolžnosti. Resnično rado ga je imelo tudi goriško plemstvo, ki šteje dokaj imenitnih rodov, vendar pa ni preziral viši pastir ali zamolčal napak, ki so plemenitaše včasih temnile. Povdarjal je se posebej dvoje, kar je prava nesreča za neke patricije, namreč lenobo in življenje brez namena.

Cesarski rodovini Habsburški je bil z otroško ljubeznijo vdan; zlasti pa je srčno ljubil cesarja, za katerega je vselej molil in večkrat maševal. Kedarkoli je izgovoril — privatno ali v molitvi — imé „cesar“ bil je ves ginen; videlo se mu je, kako ljubi vladarja — dobrotnika, ki mu je toliko časti in naslovov podelil.

Tak je bil preblagi nadškof Andrej Golmajer, ki ga je bila sama previdnost božja v goriško škofijo poslala ravnat duhovne njene zadeve. Vodil je škofijo s pohlevno razumnostjo, delavnostjo in odlično ljubeznijo; popravil in napravil mnogo, mnogo. In, kar se je o ljubljanskem

knezoškofu Antonu Alojziju Wolfu reklo, da je uredil škofijo, kakor uro, veljá tudi o slavnem prvostolniku in priljubljenem očetu dr. Andreji Golmajerju gledé nadškofije goriške, ki se ga bode vsikdar živo spominjala in ga milo blagoslavljala.

Slovenska Matica.

Poziv slovenskim pisateljem.

Odbor „Matice Slovenske“ se do vseh rodoljubnih pisateljev slovenskih obrača z iskreno prošnjo, da bi čim prej, tem bolje tudi letos poslali primernih doneskov za letošnji „Letopis“.

Kakor lani, vzprejemali se bodo letos v „Letopis“ samo izvorni znanstveni in znanstveno-poučni spisi iz raznovrstnih strok človeškega znanja; vendar je želeti, da bi čestiti gospodje pisatelji svojim razpravam izbrali take predmete, ki ugajajo obče znanim književnim potrebam naroda slovenskega, ter zaradi svoje splošne zanimivosti prijaajo večini Matičinih družabnikov.

Rokopisi naj se pošiljajo do konca junija t. l. ali naravnost uredniku g. prof. Fr. Levcu ali pa prvosedstvu „Matice Slovenske“ v Ljubljani.

Po pravilih določena nagrada v „Letopis“ vzprejetim spisom se bode izplačala, kedar bode knjiga dotiskana.

V Ljubljani 19. marcija 1884.

Za odbor „Matice Slovenske“:

Grasselli,
prvosednik.

Prof. Senekovič,
odbornik.

P. n. gg. društvenikom in poverjenikom „Matice Slovenske“.

Knjige za leti 1882. in 1883. so bile meseca decembra l. l. razposlane; odbor pa je vse potrebno ukrenil, da dobé p. n. gg. matičarji letos svoje knjige še proti koncu tekočega leta.

Pri tej priložnosti izreka odbor svojo iskreno zahvalo vsem dosedanjim Matičnim podpornikom, posebno prijetna dolžnost mu je, zahvaljevati se p. n. gg. poverjenikom za njihov požrtvovalni trud, katerega so imeli pri pobiranju doneskov in pri razpošiljanju društvenih knjig.

Odbor sam skrbi z vso resnobo in marljivostjo za napredek „Matice Slovenske“, njegovo delovanje more vendar le tedaj roditi dober sad, ako nahaja povsod krepke podpore, ako „Matici Slovenski“ ostanejo zvesti podporniki vsi dosednji društveniki in ako se število Matičarjev po vseh krajih naše slovenske zemlje od leta do leta pomnožuje.

Zaradi tega stopa odbor „Matice Slovenske“ s tem pozivom pred slovensko občinstvo, uljudno vabeč je k pristopu „Matici Slovenski“ in do p. n. gg. poverjenikov s prošnjo, da prevzamejo tudi nadalje ta rodoljubni posel, ter da vabijo v svojih krajih novih društvenikov in da pobirajo njih letne doneske.

Da more odbor društvene knjige izdati ob določenem času, kaže se neobhodna potreba, da društveniki svoje doneske plačajo ob pravem času. V smislu §. 3. društvenih pravil ukrenil je odbor, da je letnino za leto 1884. vplačati vsaj do 1. junija t. l. Na podlagi natančnega števila društvenikov mora še le odbor določiti, v koliko iztisih je treba tiskati društvene knjige,